

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Ступінь вищої освіти	Магістр	Форма навчання	Денна	Навчальний рік/семестр	2020 – 2021 III семестр
-----------------------------	----------------	-----------------------	--------------	-------------------------------	------------------------------------

Силабус

Назва навчальної дисципліни	Літературний твір як художня система
Кафедра	філології (українське відділення)
Освітня програма	підготовки магістрів з ОПП "Філологія" (Українська мова та література) галузі знань 03 «Гуманітарні науки» за спеціальністю 035 «Філологія» (Українська мова та література) Академічна кваліфікація: магістр філології, філолог-дослідник; Професійна кваліфікація: професіонал з філології, викладач.
Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/семінарські, лабораторні заняття/самостійна робота)	Тип дисципліни (обов'язкова чи вибіркова): обов'язкова Шифр дисципліни: СВС3 Кількість кредитів: 4 (120 годин) Лекції: 16 Семінарські/практичні заняття: 30 Лабораторні заняття: Самостійна робота: 74
Викладач(і) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, наукові ступені і звання, адреса електронної пошти викладача/ів)	к.ф.н., в.о. доц. Чонка Тетяна Степанівна chonka.tetyana@kmf.org.ua
Пререквізити навчальної дисципліни	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань зі вступу до літературознавства, теорії літератури, історії української та зарубіжної літератури, психології та педагогіки, достатніх для сприйняття матеріалу, а також досвід роботи з літературними та літературно-критичними джерелами, вміння узагальнювати і систематизувати поданий матеріал, здійснювати цілісний аналіз художніх текстів.
Анотація дисципліни, мета та очікувані програмні результати навчальної дисципліни, основна тематика дисципліни	Аналіз літературного твору – є базовою основою творчої і наукової діяльності студента-філолога. Даний курс покликаний безпосередньо сприяти розумінню студентами необхідності цілісного підходу до сприйняття будь-якого художнього тексту як єдності змісту і форми та

необхідності його інтерпретації на основі діалогу «автор – твір – читач».

Задля досягнення цієї мети необхідно дати студентам наукове уявлення про художній твір як цілісну систему, розглянувши його складові на усіх рівнях: ідейно-тематичному, сюжетно-композиційному, мовно-стилістичному, враховуючи різні науково-теоретичні підходи.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Компаративний аналіз художнього твору» є формування цілого ряду компетентностей:

- Здатність до критичного мислення й ціннісно-світоглядної реалізації особистості. Здатність учитися впродовж життя й оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел; використання інформаційних і комунікаційних технологій, зокрема для вирішення стандартних завдань професійної діяльності.
- Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- Здатність діяти із соціальною відповідальністю, розуміти основні принципи буття людини, природи, суспільства.
- Здатність працювати в команді та автономно.
- Цінування мультикультурності та повага до неї.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність характеризувати загальні властивості літератури як мистецтва слова, закони побудови художнього твору, особливості письменницької праці, літературні стилі, наукові методи і школи в літературознавстві
- Здатність аналізувати основні тенденції розвитку світового літературного процесу та українського письменства.
- Системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища.
- Здатність організувати і здійснювати навчально-виховний процес з української мови і літератури та зарубіжної літератури.
- Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.
- Аналізувати головні тенденції історичного розвитку українського народу, аргументувати свої погляди на дискусійні моменти з історії України та сучасного суспільного життя.
- Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідні дані з різних джерел, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.
- Демонструвати розуміння фундаментальних принципів буття людини, природи, суспільства.
- Володіти різноплановими методами і способами перевірки знань з української мови і літератури та зарубіжної літератури.

- Організовувати різні форми і способи навчальної, навчально-методичної, наукової, творчої та інших видів діяльності, які стосуються філології чи педагогіки.
- Здатність управляти процесами навчальної діяльності, виховання та розвитку особистості учня.
- Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями (в тому числі представниками інших культур) державною мовою, усно й письмово, використовуючи концептуальні наукові та практичні знання, когнітивні вміння та навички.
- Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.
- Уміння визначати художню своєрідність творів та творчості письменника загалом із використанням системи основних понять і термінів літературознавства.
- Уміння розуміти закономірності літературного процесу, художнього значення літературного твору у зв'язку з суспільно-літературною ситуацією, літературною критикою і літературною епохою.
- Знання кращих творів української і світової літератури.

Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні:

знати :

- основні рівні структури художнього твору, пов'язані з ними поняття й термінологію, характер їх взаємодії в цілісній системі твору та взаємопов'язаності із зовнішніми щодо твору системами, основні історичні підходи до трактування художнього твору.

вміти :

- аналізувати художній твір як цілісну ієрархізовану систему в контексті культурологічного діалогу та полілогу, застосовувати при аналізі здобутки як класичних, традиційних, так і новітніх літературознавчих шкіл та напрямків, зважаючи на унікальність кожного літературного твору.

Тематичний план курсу

Тема 1. Поняття "художня література". Література як вид мистецтва.

Тема 2. Художній твір як основна форма буття літератури. Літературний твір як художнє ціле.

Модуль 2. Теорія літератури.

Тема 3. Зміст і форма художнього твору

Модуль 3. Історія літературознавства.

Тема 4. Проблема сприйняття літературного твору.

Аналіз художнього твору як проблема сучасного літературознавства.

Модуль 4. Методика й методологія дослідження.

Тема 5

Напрями дослідження художнього твору.

Теми практичних занять

Структура літературно-художнього твору

1. Зміст і форма художнього твору .

2. Композиція і сюжет.

	<p>3. Художня мова. Мова розмовна, літературна, художня. 4. Позасюжетні елементи твору. 5. Пафос і його різновиди.</p> <p>Жанрово-стильова специфіка літературного твору.</p> <p>Концепція літературного твору в історичній перспективі (Частина 1)</p> <p>1. Поетика Арістотеля. 2. Вчення О. Потебні про „внутрішню” та „зовнішню” форми слова. 3. Концепції Х. Ортеги-і-Гассета, М. Бубера, Ф. Розенцвейга про філософію діалогу в культурі. 4. Літературознавча концепція діалогу в художньому творі М. Бахтіна.</p> <p>Концепція літературного твору в історичній перспективі (Частина 2) Напрями дослідження художнього твору.</p> <p>Концептуальні основи наукового аналізу художнього тексту. Методи аналізу художнього тексту в сучасному літературознавстві. Традиційні та нетрадиційні шляхи аналізу. Аналіз художнього твору як проблема сучасного літературознавства.</p>
<p>Критерії контролю та оцінювання результатів навчання</p>	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> - підготовка до семінарських занять : 20% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 20; - виконання самостійної роботи, індивідуальне науково-дослідне завдання: 20% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 20; - модулі: 20% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 20; • іспит: 40% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 40. <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та (якщо семестр завершується іспитом) - бали за усну відповідь на іспиті. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат.</p> <p style="text-align: center;">Питання до заліку</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про естетичну природу художнього твору. 2. Літературний твір як явище мистецтва. Специфіка образного мислення. 3. Поняття про художню цілісність твору. 4. Єдність змісту і форми художнього твору. 5. Авторський задум і художня ідея. 6. Зміст літературного твору, його рівні.

	<ol style="list-style-type: none"> 7. Форма літературного твору, її складові. 8. Поняття «текст», «підтекст», «інтертекст» в процесі інтерпретації художнього твору. 9. Поетика літературного твору. Жанр і стиль як основні літературознавчі поняття. 10. Зв'язок літературного твору з постаттю автора. 11. Діалогічність сприйняття художнього твору. 12. Діалог «автор-герой-читач» у процесі сприйняття художнього твору. 13. Літературний твір і художній процес. 14. Літературний твір і суспільний контекст. 15. "Поетика" Аристотеля, її значення для розвитку європейської літературознавчої думки. 16. О. Потебня і значення його вчення про внутрішню форму слова. 17. Концепція сприйняття художнього твору М. Бахтіна. 18. Трактатування літературного твору в часи бароко. 19. Літературний твір в добу класицизму. 20. Трактатування літературного твору в часи романтизму. 21. Основні принципи естетики позитивізму. 22. Марксистський підхід до трактування літературного твору і літературного процесу. 23. Становлення модерністського дискурсу в українській літературі. 24. Основні принципи психоаналізу. Психоаналіз і художня творчість. 25. Російська формальна школа в літературознавстві. 26. Літературний твір в концепції українських неокласиків. 27. Структуралізм і семіотика у літературознавстві ХХ ст. 28. Поняття про інтертекстуальність. Література і деконструкція. 29. Філологічний аналіз художнього твору. 30. Культурологічний аналіз художнього твору.
<p>Інші інформації про дисципліни (політика дисципліни, технічне та програмне забезпечення дисципліни тощо)</p>	<p>Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу: Презентації, лекції, індивідуальні науково-дослідні та творчо-пошукові завдання, самостійна робота з методичними, теоретичними і літературно-критичними джерелами.</p> <p>Необхідне обладнання: Доступ до мережі Інтернет, засоби наочності: проектор, ноутбук, дошка. Програмне забезпечення Microsoft Office, PowerPoint</p>
<p>Базова література навчальної дисципліни та інші інформаційні ресурси</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз художнього твору: навч. посібник / В.П. Марко. – К.: Академвидав, 2013. – 280 с. – (Серія «Альма-матер») 2. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст./ за ред. Марії Зубрицької. Упоряд., підготовка текстів М.Зубрицької. – Львів: Літопис, 1996. – 633 с. - / Слово. Знак. Дискурс/. 3. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. – К.: Либідь, 2001. – 487с.

4. Галич О. Історія літературознавства. – К.: Шлях, 2006. – 207 с.
5. Введение в литературоведение / Под ред. Г. Поспелова. – М.: Высшая школа, 1983.– 327 с.
6. Лексикон загального та порівняльного літературознавства / За ред. А. Волкова, О. Бойченка та ін. – Чернівці: Золоті литаври, 2001. – 636 с.
7. Літературознавча енциклопедія: У двох томах / Автор-укладач Ю.І. Ковалів. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 624 с.
8. Літературознавчий словник-довідник / Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів та ін. – К.: Видавництво «Академія», 1997, 752 с.
9. Література. Теорія. Методологія. – К., 2006.
10. Моклиця М. Основи літературознавства. Посібник для студентів. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2002. – 192 с.
11. Ткаченко А.О. Мистецтво слова (Вступ до літературознавства): підручник для гуманітаріїв. – К.: Правда Ярославичів, 1997. – 448 с.
12. Хализев В.Е. Теория литературы.– М.: Высшая школа, 1999. – 398 с.
13. Чернец Л.В., Хализев В.Е. Введение в литературоведение. – М.: Высшая школа, 2000. – 680 с.
14. Чонка Т.С. Пушкин в интерпретации Владимира Набокова // Литературоведческий сборник. – Вып. 7/8. – Донецк: ДонНУ, 2001. – С. 216 – 224.
15. Чонка Т.С. Дещо про діалогічну сутність творчої реальності // Збірник на пошану професора Марка Гольберга. – Дрогобич: Вимір, 2002.– С. 209 – 215.
16. Чонка Т.С. Русский XIX век в творческой рецепции Владимира Набокова // Античність – сучасність (питання філології). – Вип. III. – Донецьк: ДонНУ, 2003. – С. 68 – 78.
17. Чонка Т.С. Антропологічна сутність творчості елітарного письменника (на матеріалі романів Володимира Набокова) // Літературні обрії: Праці молодих учених. – Інститут л-ри НАН України – Вип. VII – Київ, 2005. – С. 166 – 170.
18. Чонка Т.С. Про проблеми взаємодії автора, героя і читача у процесі творчої комунікації (на матеріалі творчості Володимира Набокова) // Науковий вісник Ужгородського університету (питання філології). – Вип. 14. – Ужгород: УжНУ, 2006. – С. 47 – 50.
19. Чонка Т.С. Діалогічність художньої творчості як основа інтерпретації літературного твору // 36. матеріалів Міжнародної конференції, що відбулася в Карпатському інституті підприємництва ВНЗ „Україна”. – Хуст – Рахів, 2006. – С. 39 –43.
20. Чонка Т.С. Творчі паралелі: Бруно Шульц і Володимир Набоков (спроба інтерпретаційного прочитання) //

Пограниччя: Польща / Україна. Польсько-український науковий інтердисциплінарний щорічник. – Дрогобич: Коло, 2007. – С. 173 – 182.

21. Чонка Т.С. Художня діяльність автора, героя і читача: комунікативно-діалогічний аспект // Світ дослідницьких студій: Наукові записки факультету романо-германської філології / Науковий збірник на пошану професора Миколи Зимомрі / – Вип. III. – Дрогобич: ДДПУ, 2007. – С. 285 – 290.
22. Чонка Т.С. Між світлом і темрявою / Як дослідження семантики кольору допомагає у шкільному вивченні «важкої» літератури / ж. Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. - № 8.- 2007 р., с.94 – 106.
23. Чонка Т.С. Гра як діалог-комунікація у творчості Володимира Набокова / Науковий збірник Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича: Випуск 75 «Криза теорії», 2008. – С.296 – 303.
24. Чонка Т.С. Ігрова діяльність автора-героя-читача: комунікативно-діалогічний аспект / Південний архів: Збірник наукових праць. – Вип. XLIII. – 2008 р., с.203 – 208
25. Чонка Т.С. Доля людини у французькій та українській літературах початку ХХ ст. / на матеріалі творчості В. Барки, М. Хвильового, І. Багряного та А. Камю, Ф. Кафки, Антуана де Сент-Екзюпері // Науковий вісник Ужгородського університету (питання філології). – Ужгород: УжНУ, 2011., с. 329 – 333.
26. Чонка Т.С. Компаративний аналіз текстів на уроках української літератури в умовах сучасної школи. - Ужгород, Центр інформаційно-видавничої діяльності, 2013. – 67с.
27. Чонка Т.С. «Реалізація принципу поєднання навчання і виховання під час вивчення української літератури у школах з угорською мовою навчання» // Наукове видання «Українсько-угорські міжмовні контакти: минуле і сучасність» Матеріали міжнародної наукової конференції, - Ужгород, В-во В.Подяка, 2014. – С.329 – 343.
28. Чонка Т.С. «Концепти «вибору» та «відповідальності» в українській літературі» // Наукове видання «Мовне і культурне розмаїття у Східній та Центральній Європі: цінності та виклики» Матеріали міжнародної наукової конференції. Atdor- Shark, Unhvar, - 2016. – С.278 – 283.
29. Чонка Т. До проблеми викладання сучасної літератури в школі: буденно про головне у ТСН-ках Юрія Андруховича / Т. Чонка // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Філологія. - 2016. - Вип. 2. - С. 300-304.

30. Чонка Т. «Тема еміграції в сучасній українській літературі (за романами Ірен Роздобудько)» / Т. Чонка // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Філологія. - 2018. - Вип. 23. - С. с.372-378.
31. Чонка Т.С. «Культурні цінності сучасного суспільства у творах сучасних українських письменників» // Наукове видання «Полікультурність та різноманітність у 21 столітті» Матеріали міжнародної наукової конференції. ТОВ «РІК-У» Ужгород, - 2018. – С. 53 – 59.
32. Чонка Т.С. «Розвиток загальнолюдських моральних цінностей у процесі навчання сучасної української літератури» // Наукове видання «ACTA HUNGARICA» Ужгород. – 2018. – С. 257 – 265.
33. Чонка Т.С. Шляхи підвищення рівня знань літератури у сучасній школі: застосування компаративного методу навчання під час підготовки до ЗНО // Україністика в Угорщині та поза її межами: матеріали міжнародного наукового форуму 11-12 жовтня 2018 р., «РІК-У» KiadóHiredyгаза 2019. – С. 227 – 240.
34. Чонка Т.С. Практичні рекомендації щодо викладання синтаксису в загальноосвітніх школах. // Україністика в Угорщині та поза її межами: матеріали міжнародного наукового форуму 11-12 жовтня 2018 р., «РІК-У» KiadóHiredyгаза 2019. – С. 219 – 226.
35. Чонка Т.С. «Проблеми мовної культури в Україні у творах сучасних українських письменників». // Dialogul slaviștilor la începutul secolului al XXI-lea Anul VII, nr. 1/2019. Casa Cărții de Știință Cluj-Napoca, 2019. – С. 388 – 396.
36. Чонка Т.С. Проблеми сучасності крізь призму літературної інтерпретації: література про літературу. // Збірник наукових праць “Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО КНЛУ. Серія “Філологія, педагогіка, психологія”, 2019. Випуск 38. – С. 174 – 182.
37. Csonka Tetjana A kortárs ukrán irodalom rövid elemző áttekintése. // Szépirodalmi figyelő. Irodalmi, kritikai, szemlélő folyóirat. Vincze Ferenc (főszerk.). 19. évf. Budapest: Szépirodalmi Figyelő Alapítvány, 2020. – С. 68–78.
38. Чонка Т.С. Фантастика і реальність у повісті Яни Дубинянської «Дружини привидів» (Румунія, Клуж-Напока) (друці).
39. Чонка Т.С. Прозові твори Еміля Балецького: стиль, тематика, проблематика (ЗУІ ім. Ф. Ракоці ІІ) In: Bárány Erzsébet (szerk.) – Єлизавета Барань (ред.), Balczyk Emil – nyelvész, költő, tanár: Nemzetközi tudományos szeminárium előadásainak gyűjteménye – Еміль Балецький – мовознавець, письменник, освітянин: Матеріали Міжнародного наукового семінару. Beregszász – Ungvár: „RIK-U” Kiadó, 2020. 221–229.

	40. Чонка Тетяна, Антропологічна спрямованість фантастичної прози Володимира Лиса. // Alla, Arkhanhelska; Radan, Merzová; Oхana, Taran (red.) <i>Ucrainica IX. Současná Ukrajinstika. Problémy jazyka, literatury a kultury: Sborník příspěvků</i>. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2020. 283–290. 41. Чонка Т.С. Аналітичний огляд сучасної української літератури. Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României Două decenii de la înființarea specializării Limba și literatura ucraineană la Facultatea de Litere - Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca : volum aniversar / ed.: Ioan Herbil, Mihaela Herbil. – Cluj-Napoca : Casa cărții de știință, 2020, стр. 169 -178.